

การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม The Garbage Management of Muang Nakhon Phanom Municipality, Muang District, Nakhon Phanom Province

วัชร มนต์ขลัง¹ ทรงศักดิ์ จีระสมบัติ² สมเกียรติ เกียรติเจริญ³ และ ยุภาพร ยุภาศ⁴

Watcharee Monkhlung¹, Songsak Jeerasombat², Somkiat Kaitjareon³ and Yupaporn Yupas⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริหารงานและเปรียบเทียบระดับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำแนกตาม ที่อยู่อาศัยตามเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล รวมทั้งข้อเสนอแนะต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองนครพนม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ คณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จาก 23 ชุมชน จำนวน 138 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ท (Likert's rating scale) 5 ระดับ มีความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ .97 และ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบสมมติฐาน ใช้ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญในการทดสอบที่ระดับ .05 กรณีพบความแตกต่าง ใช้การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe) ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กรการ ด้านงบประมาณ ด้านการจัดบุคลากร และ ด้านเทคโนโลยี

2. การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองนครพนม จำแนกตาม ที่อยู่อาศัยตามเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ทั้ง โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่คณะกรรมการชุมชนจากเขตเลือกตั้งที่ 2 มีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองนครพนม แตกต่างจากคณะกรรมการชุมชนจากเขตเลือกตั้งที่ 1 และ 3 กล่าวคือ คณะกรรมการชุมชนจากเขตเลือกตั้งที่ 2 มีระดับความคิดเห็นที่สูงกว่า

3. ผลวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองนครพนม ดังนี้ ควรให้ทุกชุมชนและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจัดการขยะ ควรจัดแบ่งสายงานและปรับปรุงเส้นทางการเก็บขยะให้ชัดเจนอย่างเป็นระบบ ควรจัดบุคลากรให้เพียงพอและเหมาะสมกับงาน ควรจัดงบประมาณดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยให้เพียงพอและทั่วถึง และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ให้ทันสมัยและจัดเตรียมเครื่องมือเก็บขยะมูลฝอยให้อยู่ในสภาพใช้งานได้

คำสำคัญ : การบริหารจัดการขยะมูลฝอย เทศบาลเมืองนครพนม

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² ป.ร.ด. (การบริหารการศึกษา) อาจารย์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

⁴ ป.ร.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รับต้นฉบับ 10 มกราคม 2555 รับตีพิมพ์ 24 กุมภาพันธ์ 2555

ABSTRACT

The aims of this research were to study and to compare the garbage management of Muang Nakhon Phanom Municipality, Muang District, Nakhon Phanom Province regarding local electoral areas of the residents, and to find some useful suggestions. The samples were one hundred and thirty eight members of community committee from twenty three communities. They were selected through simple random sampling technique. The instrument used was five rating scale questionnaire with 97 reliability index. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation, One Way ANOVA with the statistic significance level at .05 and Scheffe's post hoc test.

The research results were as follows;

1. The average level of the garbage management of Muang Nakhon Phanom Municipality was moderate. All of five items of the garbage management were at the moderate level..They were planning, organizing, budgeting, human resource management and technology.
2. The comparison of the garbage management of Muang Nakhon Phanom Municipality, Muang district, Nakhon Phanom Province, the finding showed that the average level of the garbage management regarding the local electoral areas of the residents was significantly different at the .05 level. The average opinion of the committee members in the electoral area 2 towards the garbage management was higher than those of the members in the electoral area 1 and 3.
3. Regarding the suggestion, it is concluded that the government and private sectors should participate in the garbage management. The routes of garbage collection should be clear. The garbage collecting personnel should be sufficient. The garbage collection equipment should be improved, good and new.

Keywords : Garbage Management, Muang Nakhon Phanom Municipality.

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรบริโภคของประชาชนทำให้เกิดสิ่งปฏิกูลต่างๆ ที่ทำลายสภาพแวดล้อมมากยิ่งขึ้น กลายเป็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเล็งเห็นความจำเป็นที่ต้องร่วมกันแก้ไขในชุมชนทุกระดับ ปัญหาที่นับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงและก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมนำความเดือดร้อนและอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียง (Pollution control, department. 2003:1-2) อย่างไรก็ตามเมื่อมีการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไข ปัญหาต่างๆ ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาให้บังเกิดผลและมีประสิทธิภาพต้องอาศัยข้อมูลพื้นฐานจากความต้องการของคนในชุมชนเอง ดังนั้นการจัดตั้งเทศบาล จึงเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ รู้จักช่วยเหลือตนเองและ

ชุมชนให้เข้มแข็ง (Nawarat Paewboonsom. 2003 : 21) โดย เฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มาตรา 50 (3) "บัญญัติไว้ว่าการรักษา ความสะอาดของถนนหรือทางเดิน และสาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล" เป็นหน้าที่ที่เทศบาลต้องทำในเขตเทศบาล และพระราชบัญญัติ สาธารณสุข พ.ศ. 2535 หมวด 3 มาตรา 18 บัญญัติว่า "การ กำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใด ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น และในกรณีที่มี เหตุอันควร ราชการ ส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้บุคคลใดเป็นผู้ ดำเนินการกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยก็ได้"

ดังนั้นปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย จึงเป็นปัญหาเร่งด่วน ที่สมควรได้รับการแก้ไขมากที่สุดปัญหาหนึ่งของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นชุมชนสังคมเมืองและสังคมชนบท และนับวันก็จะเป็น ปัญหาที่ใหญ่ขึ้นและมีผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้างมากขึ้น

เรื่อยๆ ซึ่งลักษณะส่วนใหญ่เกิดจาก การจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกวิธี หรือมีขยะมูลฝอยมากจนไม่สามารถดำเนินการจัดเก็บ เก็บขน และกำจัดได้หมดในวันเดียว ขยะมูลฝอยจึงตกค้างในชุมชน (Phanit Kankarn and Sawitree Wijit. 2002 : 5)

เทศบาลเมืองนครพนม มีพื้นที่ในเขตความรับผิดชอบ 24.125 ตารางกิโลเมตรมีประชากรจำนวน 26,994 คน จำนวนครัวเรือน 11,762 ครัวเรือน ความหนาแน่นประชากรเฉลี่ย 1,119 คนต่อตารางกิโลเมตร มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นประมาณ 55 ตัน ต่อวัน ในปี พ.ศ. 2009 โดยคิดอัตราการเกิดเกิดขยะมูลฝอยปริมาณ 2.03 กิโลกรัม/คน/วัน ในปัจจุบันมีขยะมูลฝอยตกค้างไม่สามารถกำจัดได้ทั้งหมด ซึ่งต้องการการจัดการขยะมูลฝอยอย่างเร่งด่วน เนื่องจากเกี่ยวเนื่องกับความ เป็นอยู่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยรวมทั้งยังส่งผลกระทบต่อภาพพจน์ของพื้นที่เทศบาลเมืองนครพนมซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และทางธรรมชาติที่สำคัญหลายแห่ง เช่น วัดโสภาศรีบัวบาน วัดนภานุอันนาหนองแสง สวนหลวง ร 9. หาดทรายทองศรีโคตรบูรน์ เชื้อนหน้าเมืองนครพนม เป็นต้น ทั้งนี้เทศบาลเมืองนครพนมมีรถที่ใช้ในการเก็บขยะมูลฝอย จำนวน 13 คัน มีบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการเก็บขนขยะมูลฝอยทั้งหมด จำนวน 39 คน ซึ่งต้องดูแลจัดเก็บขยะมูลฝอยทั้งหมด 23 ชุมชน (Nakhon Phanom Municipality. 2009 : 3)

เนื่องจากว่าเขตเทศบาลเมืองนครพนม มีเนื้อที่กว้าง มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นบริเวณใจกลางเมือง มีการขยายตัวด้านการศึกษา บ้านพักอาศัย อาคารพาณิชย์ ตลาดสด โรงงาน โรงแรม สถานพยาบาล เป็นต้น จึงทำให้เกิดการเพิ่มของขยะมูลฝอยและความสกปรกอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนั้นเทศบาลเมืองนครพนมไม่ได้รับการร้องเรียนจากประชาชนผ่านสมาชิกสภาเทศบาลในการกำจัดขยะมูลฝอย เช่น การเก็บขยะล่าช้า เจ้าหน้าที่เก็บขยะมีน้อย และรถเก็บขยะไม่เพียงพอต่อการกิจ เป็นต้น (Nakhon Phanom Municipality. 2009 : 16) เทศบาลเมืองนครพนมจึงปรับปรุงการกำจัดขยะมูลฝอย เช่น เพิ่มจำนวนคน จำนวนครั้งในการเก็บ เป็นต้น แต่การดำเนินงานดังกล่าวยังไม่ได้มีการประเมินหรือศึกษาว่าสามารถแก้ปัญหาตามข้อร้องเรียนได้หรือไม่ จึงมีความจำเป็นต้องวิจัยการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมือง

นครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นข้อสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองนครพนมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

คำถามการวิจัย

1. การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม เป็นอย่างไร
2. การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำแนกตาม เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล เป็นอย่างไร
3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำแนกเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

สมมติฐานการวิจัย

1. การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับปานกลาง
2. การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำแนกตามเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล มีความแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. พื้นที่ในการวิจัย เขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครพนม ชุมชนละ 9 คน จำนวน 23 ชุมชน รวม 207 คน (เทศบาลเมืองนครพนม. 2009 : 19)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้มาโดยการกำหนดขนาดตัวอย่างด้วยการใช้สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 : 727) ชุมชนละ 6 คน เมื่อรวมขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จาก 23 ชุมชน เป็นจำนวน 138 คน

3. เนื้อหา การบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดของ อารีย์ วงศ์เกษม (2542 : 29) ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการจัดบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านเทคโนโลยี

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent variables) ได้แก่ ที่อยู่อาศัยของคณะกรรมการชุมชนตามเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลของคณะกรรมการชุมชน ได้แก่ เขตเลือกตั้งที่ 1 เขตเลือกตั้งที่ 2 และ เขตเลือกตั้งที่ 3

ตัวแปรตาม (Dependent variables) ได้แก่ ระดับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย 5 ด้าน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคลากร งบประมาณ และ เทคโนโลยี

5. ระยะเวลาการวิจัย ระหว่างเดือน กันยายน-ตุลาคม 2010

วิธีดำเนินการวิจัย

แหล่งข้อมูลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ทำการสอบถามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครพนม จำนวน 138 คน ซึ่งวัดออกมาเป็นระดับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย แบ่งออกเป็น 5 ระดับ

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือเป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของคณะกรรมการชุมชนตามเขตเลือกตั้งของสมาชิกสภาเทศบาล

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert's rating scale) มี 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย เป็นแบบคำถามปลายเปิด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงกำหนดขอบเขตของคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดการวิจัย ทำการสร้างแบบสอบถามทั้งชนิดปลายปิดและเปิด นำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ แก้ไข จากนั้นส่งให้ผู้เชี่ยวชาญได้ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ภาษา การวัดผลและประเมินผล และพิจารณา ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence หรือ IOC) ซึ่งผลการตรวจสอบ พบว่า มีค่าระหว่าง 0.67-1.00

นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับคณะกรรมการชุมชนเทศบาลเมืองนครพนม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Total correlation) ระหว่าง 0.62 ถึง 0.78 และค่าความเชื่อมั่น (Alpha Coefficient) ทั้งฉบับเท่ากับ .97

จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคาม ถึงประธานกรรมการชุมชนเพื่อขอความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นทำการเก็บข้อมูลโดยมีผู้ช่วยผู้วิจัย 2 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

มีขั้นตอนดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. ลงรหัสตามแบบการลงรหัส ตามเกณฑ์มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
3. ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เทียบเกณฑ์ค่าเฉลี่ย ดังนี้ (Boonchom Srisa-ard, 2002 : 102-103)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด
สถิติที่ใช้ในการวิจัย
การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ใช้ ความถี่ และ ร้อยละ
การวิเคราะห์ระดับการบริหารจัดการ ใช้ค่าเฉลี่ย และ
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การทดสอบสมมติฐาน ใช้ การวิเคราะห์ความแปรปรวน
ทางเดียว (One-Way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญในการ
ทดสอบที่ระดับ .05 กรณีพบความแตกต่าง ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบ
ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี เชฟเฟ (Scheffe)

การวิเคราะห์ข้อเสนอ ใช้การแจกแจงความถี่ และ
พรรณนาความตามเนื้อหา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งอาศัยอยู่ในเขตเลือกตั้งที่ 1 มี
จำนวน 54 คน (ร้อยละ 39.13) รองลงมา อาศัยอยู่ในเขตเลือก
ตั้งที่ 3 จำนวน 54 คน (ร้อยละ 39.13) และในเขตเลือกตั้งที่ 2
จำนวน 30 คน (ร้อยละ 21.74)

2. การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองนครพนม
อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่
ในระดับ ปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้
ด้านการวางแผน ด้านการจัดการองค์การ ด้านงบประมาณ ด้าน
การจัดบุคลากร และ ด้านเทคโนโลยี

3. การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองนครพนม
จำแนกตามเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ทั้งโดยรวมและ
รายด้านทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 โดยที่คณะกรรมการชุมชนจากเขตเลือกตั้งที่ 2
มีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมือง
นครพนม แตกต่างจากคณะกรรมการชุมชนจากเขตเลือกตั้งที่
1 และ 3 กล่าวคือ คณะกรรมการชุมชนจากเขตเลือกตั้งที่ 2 มี
ระดับความคิดเห็นที่สูงกว่า

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของ
เทศบาลเมืองนครพนม ดังนี้ ควรให้ทุกชุมชนและทุกภาคส่วน
ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจัดการขยะ ควรจัด

แบ่งสายงานและปรับปรุงเส้นทางการเก็บขยะให้ชัดเจนอย่าง
เป็นระบบ ควรจัดบุคลากรให้เพียงพอและเหมาะสมกับงาน
ควรจัดงบประมาณดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย
ให้เพียงพอและทั่วถึง และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ให้ทันสมัย
และจัดเตรียมเครื่องมือเก็บขยะมูลฝอยให้อยู่ในสภาพใช้งานได้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยมีประเด็นนำมาอภิปรายผลดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล
เมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับปาน
กลาง ผลจากการวิจัย พบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน
อยู่ในระดับ ปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้
อาจเป็นเพราะว่า การนำข้อมูลจากการจัดทำประชาคมมาใช้ในการ
วางแผนการบริหารจัดการขยะมูลฝอย เพียงบางส่วน การ
กำหนดภาระหน้าที่ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่ชัดเจน
เป็นบางหน้าที่ บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่จัดการขยะมูลฝอยไม่
ค่อยได้รับการพัฒนา อัตราค่าบริการเก็บขยะมูลฝอยสอดคล้อง
กับบริบทของชุมชน วัสดุหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บกวาดขยะ
มูลฝอยขาดความเหมาะสมต่อการใช้งานในแต่ละสภาพพื้นที่

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อารีย์
วงศ์เกษม (Aree Wongkasem. 1999 : 89) พบว่า การบริหาร
และการจัดการมูลฝอยโดยองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น : กรณี
ศึกษาเทศบาลเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น พบว่า อยู่
ในระดับปานกลางเช่นกันกับ ผลงานวิจัยของ ชาคร ครัยนันท์
(Chakorn Khaiyanan. 2004 : 93) พบว่า การบริหารจัดการ
ขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัด
มหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นกัน

สมมติฐานที่ 2 การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล
เมืองนครพนม จำแนกตามเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ทั้ง
โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีความแตกต่างกัน ผลการวิจัย
พบว่า คณะกรรมการชุมชนจากเขตเลือกตั้งที่ 2 มีความคิดเห็น
ต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองนครพนม แตกต่าง
จากคณะกรรมการชุมชนจากเขตเลือกตั้งที่ 1 และ 3 อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริการ
จัดการขยะของเทศบาลยังไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร โดยเฉพาะการแบ่ง
เขตพื้นที่รับผิดชอบต่างกัน มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบคนละชุดความ

เอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่อาจแตกต่างกันออกไป และความเหมาะสมของยานพาหนะแตกต่างกัน ระยะทางของพื้นที่รับบริการจัดการขยะมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะในเขตเมืองซึ่งมีระยะทางใกล้และสะดวกต่อการขนย้ายขยะมูลฝอย ส่วนบริเวณชานเมืองซึ่งมีระยะทางห่างออกไปอีกอาจได้รับการบริการจัดเก็บขยะมูลฝอยล่าช้า การจัดสรรงบประมาณรองรับในการจัดการขยะอาจไม่ทั่วถึง การเอาใจใส่ของกลุ่มการเมือง ความสามารถของนักการเมืองในแต่ละพื้นที่แตกต่างกันออกไป

ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลงาน อรณัฐ กิจประเสริฐ (Oranrut Kijprasert. 2008 : 80) พบว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการดำเนินงานจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน จำแนกตามที่อยู่อาศัยตามเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับ สุวัฒน์ ฤทธิ์สำเริง (Suwat Ritsamred. 2001:70) พบว่า สถานภาพในที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสถานภาพในที่อยู่อาศัยยังมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับ ปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผน ด้านการจัดการองค์การ ด้านงบประมาณ ด้านการจัดบุคลากร และ ด้านเทคโนโลยี
2. การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองนครพนม จำแนกตามเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่คณะกรรมการชุมชนจากเขตเลือกตั้งที่ 2 มีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองนครพนม แตกต่างจากคณะกรรมการชุมชนจากเขตเลือกตั้งที่ 1 และ 3 กล่าวคือ คณะกรรมการชุมชนจากเขตเลือกตั้งที่ 2 มีระดับความคิดเห็นที่สูงกว่า

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบประเด็นควรได้รับการปรับปรุง ได้แก่ 1) ควรจัดให้มีถังรองรับขยะมูลฝอยไม่ว่าจะเป็นขยะประเภทแห้งหรือขยะเปียก อย่างเพียงพอและทั่วถึงในทุกเขตพื้นที่รับผิดชอบ 2) ควรจัดระบบรถขนขยะให้สามารถขนขยะออกพื้นที่ไปสู่อำเภอจัดขยะอย่างมีประสิทธิภาพรวดเร็ว โดยอาจจำเป็นต้องเพิ่มจำนวนรถขนขยะเพื่อให้ขยะถูกระบายได้อย่างทันถ่วงที่ 3) ควรออกแบบวิธีการกำจัดขยะอย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบแก่ประชาชนและสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่ส่งกลิ่นเหม็น ไม่เผาขยะจนเกิดมลพิษทางอากาศ เป็นต้น 4) ควรกำกับ ควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่หรือคนงานในการกำจัดขยะ ให้ทำงานอย่างมีคุณภาพและมีระบบ 5) ควรจัดระบบขนส่งขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลในช่วงเวลาที่เหมาะสมไม่ส่งผลกระทบต่อการสัญจรไปมาของประชาชน เช่น เก็บขยะเวลาเช้านี้ หรือ เก็บขยะในเวลากลางคืนประมาณ 4 ทุ่ม เป็นต้นไป

2. ผลการวิจัย พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่อาศัยในเขตเทศบาลเมืองนครพนม จำแนกตามเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองนครพนม แตกต่างกันประเด็นดังกล่าวควรดำเนินการดังนี้ 1) ควรเอาใจใส่การจัดการขยะในเขตพื้นที่อย่างทั่วถึงและเป็นมาตรฐานเดียวกัน 2) ควรจัดระบบขนถ่ายขยะหรือเพิ่มจำนวนรถขนขยะให้ครอบคลุมทุกพื้นที่อย่างเพียงพอและเหมาะสม 3) จัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนการรักษาความสะอาดในแต่ละชุมชนอย่างสม่ำเสมอ และกำกับ ควบคุมดูแลการบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างทั่วถึง 4) ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและเปิดโอกาสให้ทุกชุมชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างต่อเนื่อง

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ จีระสมบัติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ญาณพรญาตอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วงศ์พัฒนา ศรีประเสริฐ ผู้แทนจากบัณฑิตวิทยาลัย และ อาจารย์ ดร.ศักดิ์พงศ์ หอมหวล

ผู้ทรงคุณวุฒิสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งคณาจารย์ ประจำหลักสูตร
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง
ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และขอขอบคุณ อาจารย์
ดร.สัญญา เคนาภูมิ ที่ได้ให้ความรู้และให้คำปรึกษาแนะนำ ผู้
วิจัยซึ่งในพระคุณเป็นอย่างยิ่งและขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

Pollution Control, Department. (2003). **Pollution in Thailand**. Bangkok : Ministry of Natural Resources and Environment.

Chakorn K. (2004). **Solid Waste Management of Municipal MuangMaha Sarakham Municipality**. Report of the Independent Study M.P.A. Maha Sarakham University.

Nakhon Phanom Municipality. (2009). **The Municipal Development Plan for Three Years in Nakhon Phanom**. Nakhon Phanom, Nakhon Phanom Municipality.

Nawarat P. (2003). **Role of the Community Committee on Community Development Case Study: Pathum Thani Municipality**. Pathum Thani Province. Burapha University.

Boonchom S. (2002). **Thebasic Statistics for Research**. Type No. 6. Bangkok. Suriyasarn Printing.

Phanit K. and S. Wjit.(2002). **The Evaluation of Factors and the Rate of Flavor Release from a Solid Waste Landfill Hygiene. Conference and Presentation of Research Findings MSU**. Research and Development No. 2: the academic week in 35 year : the learning community. Maha Sarakham.

Suwat R. (2001). **The Participation of People in the Solid Waste Management : A Case Study of Community Bang Sao Thong Municipality. Bangplee Bang Sao Thong Samutprakan**. Chonburi, Burapha University.

Orranut K. (2008). **The Operation of Solid Waste Management of Muang Municipality. Nong Khai Province**. Thesis of M.P.A. Mahasarakham Rajabhat University.

Aree W. (1999). **Services and Waste Management. In the local Administrative Organization : A Case Study of Muang Phon Municipality, Khon kaen province**. Thesis of Master of Art, Graduate Education, Khonkaen University.

Yamane, T. (1970). **Statistics : an Introductory Analysis**. 3rd ed., New York : Harper and Row.

